

**Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D.
Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici**

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. II. An Verbum per se procedat ex cognitione Creaturarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

comprehensivum, & adequatum scientiæ Patris. Controversia igitur est, è quorum objectorum notitia non tantum concomitanter, sed per se procedat Verbum, *perfectate* quarto modo: ita videlicet, ut si istorum objectorum cognitio non esset, etiam Verbum Divinum secundum perfectionem sibi essentiali à Patre non procederet? Cæterum objecta, ad quæ comprehensiva Patris scientia terminatur, in quadruplici sunt differentia. Est in primis essentia cum attributis. Secundò, relationes & Personæ. Tertiò Creatura possibilis. Quartò creaturæ actuales. De quibus diversa sunt Doctorum placita. Primò Rada contr. 11. a. 2. concl. 4. cum suo Scoto negat Verbum procedere ex cognitione ullius Personæ.

Secundò. Puteanus hic dubit. 2. concl. ult. censuit, procedere ex cognitione essentia & primæ Personæ, non verò ex cognitione sui & Spiritus S. Tertiò Alarcon disp. 8. c. 8. cum Valquez admittit procedere per se ex cognitione sui; negat verò ex cognitione Spiritus S. Quarta sententia docet procedere per se ex cognitione non tantum essentia & attributorum, sed etiam omnium Personarum, quam tradit Angelicus Doctor hic q. 34. a. 1. ad 3. & in 1. dist. 27. q. 2. a. 2. De verit. q. 4. a. 5. quem præter Discipulos Scholæ Thomistica sequuntur Suarez. l. 9. de Trinit. c. 4. Ylambertus, Ariaga, aliique.

2. Conclusio I. Verbum Divinum per se quarto modo procedit ex cognitione omnium eorum, quæ sunt formaliter in DEO; adeoque omnium attributorum & personarum. Ita citatus S. D. hac q. 34. a. 1. ad 3. his verbis: *Sic ergo uni soli Personæ convenit dici, eo modo, quo dicitur Verbum; eo verò modo, quo dicitur res intellecta in Verbo, cuiuslibet Personæ convenit dici, Pater enim intelligendo se, & Filium & Spiritum S. & omnia alia, quæ in ejus scientia continentur, concipit Verbum, ut sic tota Trinitas Verbo dicatur, & etiam omnis creatura.*

Ratio fundamentalis est: Verbum Divinum essentialiter quidditativum, adequatum, & comprehensivum, petit essentialiter procedere per cognitionem intuitivam, quidditativam & comprehensivam. Sed cognitio quidditativa & intuitiva Divinæ essentia necessariò videt non tantum attributa, sed etiam Personas & terminos, in quibus illa subsistit, ut ostendimus in priori Tractatu: ergo.

3. Oppones primò. Hinc sequitur, quòd Verbum sit imago sui ipsius, & Spiritus S. Si ex horum omnium cognitione per se procedit: sicut dicitur Imago Patris: quia procedit ex cognitione Patris, quæ se ipsum Pater æternus intelligit.

Respondeo negando sequelam: quia ad rationem Imaginis præter representationem & manifestationem objecti, ulterius requiritur origo ab illo, quod representat, uti supra notavimus. Ideo licet Verbum Divinum respectu omnium objectorum, quæ representat, servet rationem Verbi, non tamen habet rationem Imaginis, nisi respectu solius Patris, quia solus Pater se ipsum cognoscendo, Verbum exprimit, nec tantum respectu Verbi habet rationem objecti, sed etiam principii; alia verò objecta tantum sunt terminativa,

non etiam principiativa, qua de causa etiam represententur in Verbo tanquam in Verbo, quia ad hoc sufficit representatio ipsorum, non tamen representantur tanquam in Imago, quia Verbum non originatur in ipsis.

Oppones secundò. Notitia intuitiva supponit suum objectum; atqui cognitio, ex qua verbum procedit, illud non supponit, sed est prior prioritate originis: ergo non potest esse cognitio intuitiva ipsius Verbi, & consequenter Verbum non procedit ex cognitione sui ipsius.

Respondeo, distinguendo majorem; si sit notitia purè speculativa, transeat, major, si sit notitia practica, nego majorem: ergo cognitio, ex qua Verbum procedit, non est intuitiva ipsius Verbi: speculativa purè, concedo, & practica, nego illam & alteram consequentiam. Instantia habetur in scientia visionis, quæ est intuitiva creaturarum, & tamen causa ipsarum.

Oppones tertio. Si Verbum procederet ex cognitione sui ipsius, esset prius seipso, consequens est absurdum: ergo. Sequela probatur. In eodem instanti est objectum & cognitio intuitiva ipsius: sed cognitio est prior, quam Verbum, quod ex illa procedit: ergo etiam ejus objectum est prius, &c. atqui objectum hujus cognitionis est ipsummet Verbum: ergo Verbum est prius seipso quam objectionem paucis mutatis facile applicabis etiam ad cognitionem Spiritus S. qui origo est ipso Verbo posterior.

Respondeo, argumentum peccate in forma, quia in majori sumitur prioritas durationis, cognitionis, & in quo; in minori verò prioritas originis & à quo: ex quo termini vitiosè multiplicantur. Gratis tamen distinguo majorem, in eodem instanti in quo, est cognitio & objectum, concedo, in eodem instanti à quo, si nempe cognitio sit practica, & productiva objecti, nego majorem. Sed cognitio est prior, quam Verbum, prioritate à quo, concedo, prioritate in quo, nego minorem & consequentiam.

§. II.

An Verbum per se procedat ex cognitione creaturarum.

CONCLUSIO II. Verbum per se procedit ex cognitione creaturarum possibilium, non verò actualium. Est omnium Thomistarum contra Valquez disp. 193. c. 3.

Prima pars probatur primò. Ex eorum cognitione Verbum per se procedit, quæ per se exprimitur & representantur à Verbo: sed creaturæ possibilis per se representantur & exprimitur à Verbo: ergo Verbum per se procedit è cognitione creaturarum possibilium. Major patet, quia Verbum aliàs non esset adequatum & comprehensivum, prout advertit D. Augustinus. l. 15. de Trinit. c. 13. & 14. dicens: *Verbum Divinum esse de omnibus, quæ sunt in Scientia DEI: nam si aliiquid minus esset in Verbo, quam in scientia, non esset Verbum adequatum.* minor æquè est certa: quia Verbum comprehensivum Divinæ omnipotentia per se debet exprimere omnes terminos ipsius; atqui creaturæ possibilis sunt termini Divinæ omnipotentia: ergo Verbum Divinum debet exprimere & representare creaturas possibilis.

Pro-

Probatur secundò. Notitia comprehensiva Divinæ essentia & omnipotentia attingit omnia possibilis inibi eminenter contenta. & ideo D. Th. sup. q. 14. a. 5. dicit. DEUM alia se cognoscere, quia se comprehendit ut causam: sed Verbum per se procedit ex comprehensiva notitia DEI: ergo per se procedit ex notitia attingente omnia possibilis, non quidem ut objectum primum, sed tamen ut secundarium.

7. Secundæ partis ratio est. Ex illa notitia Verbum Divinum non petit per se procedere, quæ si non esset, nihilominus Verbum Divinum sub ratione Verbi infiniti & comprehensivi procederet; sed tamen DEUS non haberet notitiam creaturarum actualium & contingentium, Verbum Divinum sub eadem perfectione procederet: ergo ex illorum notitia per se non procedit. Minor probatur: quia cognitio & scientia creaturarum actualium fundatur super liberum decretum, estque proin libera, & potuisset absolute non esse, & nihilominus fuisset æterna Divini Verbi processio.

Confirmatur. Ens per essentiam necessarium non potest per se procedere ex libera cognitione: sed cognitio creaturarum actualium est libera, & Verbum Divinum est Ens per essentiam necessarium: ergo Verbum Divinum ex cognitione creaturarum actualium per se non potest procedere.

8. Objicies primò. *Authoritatem S. Anselmi monolog. c. 29. dicentis: sive ergo ille cogitetur, nullo alio existente, sive aliis existentibus, necesse est Verbum coeternum illi esse cum illo: atqui si procederet per se ex cognitione creaturarum possibilium, tunc nullâ existente essentia possibili, non existeret aut procederet Verbum: ergo sentit D. Anselmus, Verbum Divinum per se quarto modo non procedere ex cognitione creaturarum possibilium.*

Respondeo D. Anselmum loqui de creaturis actualibus, non de possibilibus: nam de illis tantum existentia proprie affirmatur.

9. Objic. secundò. Potest Verbum Divinum procedere ex comprehensiva cognitione Patris, quin procedat ex cognitione omnium creaturarum possibilium. Ergo non per se procedit ex

omnium illorum cognitione. Consequentia patet ex nostra ratione & fundamento. Antecedens probatur. Comprehensio causæ non infert necessariò cognitionem omnis effectus in causâ contenti, ut patet in comprehensione, quâ Angelus comprehendit suum intellectum; neque enim per hanc comprehensionem attingit omnes suas cogniciones: aliàs videret simul omnia & infinita objecta, ad quæ ipsius cogniciones terminantur in omnem æternitatem. Ergo Divinæ omnipotentia comprehensione non infert formaliter cognitionem omnium creaturarum possibilium.

Respondeo negando antecedens. Cujus probationem distinguo: Comprehensio causæ imperfectæ & aliquo modo incompletæ in actu secundo, potest comprehendi non visis omnibus effectibus contentis, concedo. & talis est intellectus Angeli respectu futurarum cognitionum, ad quas primum indiget determinari; Comprehensio causæ infinite perfectæ & completæ, qualis est omnipotentia Divina, nego.

Objic. tertio. Illud per se non requiritur ad processionem Verbi, quo per impossibile ablato Verbum remanet ejusdem rationis ac modò est: sed ablatis per impossibile creaturis possibilibus Verbum Divinum manet ejusdem rationis: ergo creaturæ possibiles non requiruntur ad processionem Verbi. Minor probatur. Quia DEUS tanquam primum Ens nullâ indiget creaturâ ad sui consistentiam: item, quia nulla exigitur creatura possibilis, ut Pater sit secundus ad generandum, sed hoc ipsò, quòd Pater sit secundus ad generandum, Verbum Divinum ab ipso procedere intelligitur: ergo processio Verbi stat absque creaturis possibilibus.

Respondeo, negando minorem. & ad primam probationem dico, non ex indigentia, sed ex intrinseca exigentia & natura causæ primæ & omnipotentia infinita DEUM habere connexionem cum creaturis possibilibus. Ad alteram probationem nego majorem: nam fecunditas generativa Patris est fecunditas intellectiva, adeoque requirit cognitionem comprehensivam: atqui comprehensiva non est, nisi terminetur ad creaturas possibiles, uti dictum.

ARTICULUS II.

De Persona Spiritus Sancti.

SUMMARI.

1. Nomen Spiritus S. tertia Persona proprium.	11. Fundamenta ex ratione.
2. Nomen amoris terminativè.	12. Contraria sententia asseritur & probatur auctoritate.
3. Et nomen Domini.	13. Eliditur Scotistarum responsio.
4. Ejus nomina per appropriationem.	14. Exponitur auctoritas objecta Divi Anselmi.
5. Error Grecorum de processione Spiritus S.	15. Satisfit ceteris Scotistarum fundamentis.
6. Veritas Catholica probatur auctoritatibus.	16. Ex D. Thoma ostenditur, Spiritum S. per se procedere à duobus suppositis.
7. Firmatur duplici ratione.	17. An vel quomodo virtus spirativa adequatè reperiatur in Patre.
8. Eneruatur fundamentum oppositum.	18. Disparitas inter virtutem spirandi & creandi.
9. Scotistarum doctrina, quòd distingatur Spiritus S. à Filio independentè à processione.	19. Viraque Persona constituit unum principium spirandi.
10. Eorum fundamentum ex auctoritate D. Anselmi.	

R. P. Mezg. Theol. Schol. Tom. I.

H 2

§. No.